

**НАПРЯМИ Й МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ
ПОЗИТИВНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ПРАКТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ ІСНУВАННЯ УКРАЇНИ**

Наконечна Н.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку*

*Львівського державного університету внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Підхід до вирішення вагомих проблем соціально-економічного розвитку України потребує багато зусиль та обдуманих рішень, зважаючи на стан функціонування економіки й суспільства в умовах невизначеності, криз та воєнного протистояння збройної агресії росії по відношенню до України. Загалом, існуючі вітчизняні методи забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни не можна вважати ефективними, а наявність значних диспропорцій розвитку економіки під час воєнних дій й суспільства, свідчить про його проблематичність та неоднозначність.

Євроінтеграційний вектор розвитку України як незалежної, демократичної та суверенної держави, потребує побудови концепції забезпечення сталого соціально-економічного розвитку, яка впродовж тривалого періоду часу розвивається в наукових колах та знаходить свою апробацію у практичній діяльності, проте, досягнути бажаних результатів досі не вдається, а поглиблення негативних процесів спостерігається як в економіці, так і в суспільстві. Для просування на шляху євроінтеграції Планом дій Уряду на 2023 рік передбачено ініціювання питання відкриття переговорів щодо вступу України до ЄС, а також ухвалення ряду законопроектів і реалізацію практичних кроків щодо інтеграції до режиму внутрішнього ринку ЄС [1].

За таких умов виникає нагальна необхідність пошуку методів вирішення наявних проблем, одним із інструментів чого може стати запозичення позитивного міжнародного досвіду забезпечення сталого соціально-економічного розвитку на засадах подолання дисбалансів в економічній, соціальній та екологічній сферах, забезпечення соціальної згуртованості та партнерської взаємодії громадськості із органами державної влади, бізнесом та громадськими інституціями, подолання бідності, безробіття та соціальної нерівності, боротьба з корупцією тощо.

Оцінюючи світовий досвід забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країн варто відмітити вагомість інституційної бази його регулювання зі сторони органів державної влади. Зокрема, у провідних країнах Європи створено спеціально уповноважені органи, до компетенції яких входить координація діяльності щодо його забезпечення та сприяння сталості. У табл. 1 систематизуємо перелік таких органів та їх характеристику у розрізі країн світу.

Таблиця 1

Інституційна база державного регулювання соціально-економічного розвитку країн світу

№ за/п	Країна	Уповноважений орган	Характеристика діяльності
1.	Швеція	Координаційна група з питань сталого соціально-економічного розвитку	Координація співпраці з різними урядовими організаціями щодо забезпечення сталого соціально-економічного розвитку; здійснення моніторингу та аналізу процесів і явищ, що відбуваються в економіці та суспільстві; формування механізмів реалізації цілей сталого соціально-економічного розвитку
2.	Великобританія	Робоча група з питань сталого соціально-економічного розвитку	Налагодження тісної співпраці між урядовими установами з метою стимулювання процесів забезпечення сталого соціально-економічного розвитку
3.	Фінляндія	Національна комісія зі сталого соціально-економічного розвитку	Формування державної та регіональної політики соціально-економічного розвитку; досягнення значних параметрів реалізації цілей сталого розвитку
4.	Норвегія	Кабінет зі сталого соціально-економічного розвитку	Гармонізація політики та формування програм сталого розвитку економіки й суспільства

5.	Данія	Ситуативні громадські обговорення	Забезпечення ефективності консалтингу щодо формування й реалізації стратегічних документів соціально-економічного розвитку
6.	Австрія	Комітет з питань сталого соціально-економічного розвитку	Налагодження співпраці із міністерствами щодо забезпечення сталого соціально-економічного розвитку
7.	Німеччина	Комітет державних секретарів з питань сталого соціально-економічного розвитку; Національні ради зі сталого розвитку	Формування та виконання Національної стратегії соціально-економічного розвитку; надання консультативних послуг уряду щодо питань ведення та реалізації Національної стратегії соціально-економічного розвитку

Джерело: [2, с. 327]

При цьому зазначимо, що основні акценти в країнах Європи ставляться на забезпечення сталості соціально-економічного розвитку, що досягається завдяки виваженому й ефективному стратегічному плануванню та дієвості програм реалізації. Зокрема, відмічається чотири рівні такого стратегічного планування:

1) зміцнення конкурентоспроможності, підвищення соціальних стандартів завдяки мінімізації ризиків та загроз легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;

2) забезпечення досягнення поставлених стратегічних цілей, а саме, стратегії фінансово-економічного й суспільно-політичного розвитку;

3) концепції або програми соціально-економічного розвитку, що реалізуються на місцевому рівні та перебувають в рамках загальнодержавної стратегії сталого соціально-економічного розвитку;

4) міжгалузеві концепції чи програми, формування яких спрямовується на забезпечення сталості розвитку певних галузей.

В більшості країн Європи практикується створення та функціонування незалежних консультативно-дорадчих органів з питань забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни й регіонів, а саме: у Швеції Координаційної групи з питань сталого соціально-економічного розвитку; у Великобританії Робочої групи з питань сталого соціально-економічного розвитку; у Фінляндії

Національної комісії зі сталого соціально-економічного розвитку; в Норвегії Кабінету зі сталого соціально-економічного розвитку; у Австрії Комітету з питань сталого розвитку, в Німеччині Комітету державних секретарів з питань сталого соціально-економічного розвитку та Національних рад зі сталого розвитку.

Наприклад, в Данії такого спеціалізованого органу не створено, однак, наявні проблеми щодо забезпечення сталості соціально-економічного розвитку країни проходять ситуативні громадські обговорення, на яких виносяться альтернативні варіанти прийняття певних рішень.

Водночас, у Швеції процес розроблення Національної стратегії сталого соціально-економічного розвитку передбачає проведення декількох семінарів та регіональних консультаційних конференцій.

Проте, особливістю забезпечення сталого соціально-економічного розвитку у таких країнах є те, що не в кожній із високо розвинутих країн є достатня кількість ресурсного потенціалу, необхідного для одержання бажаних результатів, наприклад, такі країни як Швеція, Данія та Норвегія, фактично, досягнули повної сталості щодо їх соціально-економічного розвитку, а обсяги ВВП на одну особу є найвищими на Європейському континенті.

Також в деяких країнах Європейського Союзу невирішеною є проблема різкої диференціації доходів населення та поглиблення процесів бідності, наприклад, країни Балтії.

Надмірний рівень інституційного регулювання процесу забезпечення формування й реалізації стратегічних документів сталого соціально-економічного розвитку не перешкоджає успішному досягненню поставлених цілей в країнах, що обрані для дослідження, практика яких вважається обґрунтованою, ефективною та доцільною для запозичення Україною:

1) посилення пріоритетності соціальної складової в стратегічних документах, що стосуються соціально-економічного розвитку країни;

2) зміщення вектору економічного складника соціально-економічного розвитку в напрямку його застосування як засобу досягнення добробуту та задоволення потреб людини і громадянина;

3) доцільність формування Стратегії сталого розвитку спеціально уповноваженим органом, до компетенції якого належить відповідальність за її виконання, а також за недосягнення запланованих показників;

4) посилення контролю за досягненням поставлених цільових орієнтирів та створення статистичних служб з моніторингу стану економіки і суспільного життя;

5) забезпечення безперервності та систематичності фінансування соціально-економічного розвитку країни тощо.

Таким чином, в країнах, обраних для аналізу, реалізація концепції сталого соціально-економічного розвитку відбувається на підставі чітко сформованих та законодавчо регламентованих стратегічних документів, що відображають його цільові орієнтири. Високо розвинуті країни Європейського Союзу, зокрема, Швеція, Данія та Норвегія позиціонують найбільш позитивні результати щодо досягнення сталого соціально-економічного розвитку, забезпечивши при цьому зростаючі тренди параметрів розвитку економіки й суспільства, досягнення високих соціальних стандартів та належного рівня якості життя населення. Наведено основні напрями й можливості застосування позитивної зарубіжної практики забезпечення сталого соціально-економічного розвитку в сучасних умовах існування України.

Список використаних джерел:

1. Євроінтеграція: кризь терени до зірок. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/549521_jevrointegratsiya_kriz_tereni.html
2. Макосій С.Д. Зарубіжний досвід реалізації стратегії сталого розвитку. *Молодий вчений*. 2016. № 6. С. 324–328. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_6_83